

ՊԱՅՄԱՆ
Տարեկան գին 1.
2. Գաւառացի
Վեցամսեայ 50.
3. Գաւառացի
Եւրոպայի 100.
Կապուցման արդ. 15.
Ժամ 3 զուրաւ. երկու անգամի կա-
մար 2 զուրաւ. արեւի անդամներու
համար դատարան կարգաւ իրեն կրցուց.

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿԱՍԱԿՆԻՆԻՍ ԳՈՐԻՍ 20 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Գաղղիոյ ազգային ժողովոյ ամա-
կոյնիսն՝ կամ որ նորին է՝ միապետա-
կան մասն մերթն աստիճանն զայլու-
ցած է Պ. Թիւրքի գէթ. այն հաշտա-
ւոր յայտարարութեանն ի մերձ. որով
համարացեալ թիւնը կանգուն պահե-
լոյ եւ միապետական մեքենայու-
թեանն ձեռնառն չլինելոյ անյիշի
կանքն յայտնեց.

Այս մեքենայի ներքին անհնար
Գաղղիոյ մէջ անգործութիւնն ու բա-
րեկարգութիւնն օր քան զօր կտա-
պարեն. պատերազմին թաղաքացի
տիրութեան զիւրքերը կը գոյարին.
Երկիրն իր ասփի գոտիքէ եւ բարգա-
ւառ կերպարանքը կ'զգենաւ. եւ
որ առաւելն է՝ նմանք չունենաւ.
Հակառակեալ փառաբանութիւնն մ'համարի
Եւրոպայի համարակից փառաբա-
նութեանը կը նորաստարի եւ այս ու-
մենն առեւտրական համարացեալու-
թեանն մ'օրով յայտնաւ կատարու-
թեանը կը յայտնէ. եւ իրենց բար-
գաւորքը Պ. Թիւրքի վերայ կը թափեն.

Այս կը յայտնեցեալ մասնաւոր
փառաբանքին. որ Գաղղիոյ մէջ յա-
մանք. իսկով թիւնը, աստիճանը
անապական լինելն կտալով եւ ան-
փառաւորութեան օրինակ. բնաւ յառա-
ջ իման թիւն. բնաւ յառաջութեան չը
անտուէր. եւ իրենք ալ ամեն շար-
եայ պատճառ եւ պատճառանաւ
համարացեալութեանը յայտնելով՝ գի-
րութեանն ապագային զոյն. մինչեւ
հիմն ընդհանրապէս համարացեա-
կան գաղափարն օր քան զօր կը յա-
ռաւորեն երկրին մէջ. որ քան զօր
համարակիցութեան կը դրուէ. եւ միջ-
նական կերպիւ հաստատուելոյ անհն
հաւանականութիւն կընծայէ.

Բայց միապետութեան մեքենայի
ներքին մասնաւոր թիւնը ալ մե-
քենային համարակից չեն համարացեա-
լութեան թիւնին. եւ նորա գէթ միացած
են արդարեւ. բայց այս համարակիցու-
թեանին կը զուգրի. եւ մինչեւ իսկ
թիւնանութեան կը փախի այն օրն
այս համարացեալութեանն աստիճանով
անհն ուրիշ հաստատութեան մի գը-
նել հարկ լինի. Այն մասնաւոր կը-
տարին իրենց մէջ կ'աւտի. այնպիսի
կար. մի որ երբեք իրաւաւորութեան
չլինողներ. զի իր քաղաքացիութիւնն սկիզ-
բանի մէջ այնպիսի ընդարձակ եւ իւր
մէջ կայ. զոր ոչ ոք կարգել չի կր-
նար. Պ. Թիւրքի կը ծանօթ զայս. գիտէ
թէ համարացեալութեան իրենց ազգին
բնի համարութեան կատարարութեան
ամենաւն է. եւ ոչ այս կամ այն ան-
ձին. այս կամ այն կատարարութեան.
Հետեւ արդեւ ամենեւն ընդ բոլ-
նոյ կատարարութեանն է.

Վերջին անգամ բրած մէկ ընդու-
նելութեան մէջ. համարացեալութեան եւ

բնակչութեան միասնացումը իրենց
ազատութեանը նոր իրաւ իրեն. Պ. Թի-
ւրքի զոհոյ թեոք արեւելս պատմութեա-
նեց. համարացեալութեան անկեղծ արար-
փարձել խոստացայ եւ պիտի բռնեմ
խօսքս. Ասիէյ տեղին պիտի ընեմ. ան-
նապէս ամեն ինչ պիտի ընեմ համարու-
պետութեանը հաստատելը համար. ու-
րովհետեւ այս կատարարութեան ներ-
քին միայն կընայ Գաղղիոյ անկեղծ ար-
րիւ.

Այս խօսքերն հաստատութեան
են այն յայտարարութեանը՝ զորս Պ.
Թիւրք ազգային ժողովոյ միջին յա-
լիս 128 նոթին մէջ բրած. ի մեծ գը-
ղաւթութեան անկեղծութեան. եւ զու-
շահել կը տան թէ ժողովին յայտնե-
լոյ գաղափարն ժամանակ ընկիւն ա-
նհնարանութեանն ալ. այն խոստա-
պիտի ունենայ. իսկով պէտք է նոր
փոփոխի մ'ալ ապագայ. որով մէջն
գարձեալ Պ. Թիւրքի յայտնական գաղ-
ափարն անորոշեց չկայ.

Սղանիոյ Ամեն թագաւորին կե-
նայ գէթ փարձում շքերի վերայ. Գը-
հեւապիւր համառօտիւ ծանուցած
էր. Մատրիտէն հետեւեալ մտաւո-
ման անդիւրսութեանը կը գրեն
Պէրճիոյ Կառնաւանաւ իրաւորին.

Հեւապիւր արդեւ ծանուցած
է ձեզ այն պէտքի եւ փառ դաւա-
նանութեանը որ երկի կիւրք փարձ-
ւեցաւ Ամեն թագաւորին եւ Մա-
րիտ Վիքիտիւր թագաւորին գէթ.

Պաւլէն Բէլիւր պարտեղէն. ուր
նոյնի զհեւապիւրութեանը բազմու-
թեան մէջ կը ճեմեն. կե՛ս զիւրքին
ընչ մ'աւա՞յ մեքենայով. Արեւոյ փու-
ղէն տուն մտած ժամանակ անոյ պի-
տեալ արքանական կառք կանցնէին.
Առաջին մէջ թագաւորը թագաւո-
հին եւ Պարիսի գործարարը նստած է.
Ինչ. երկրորդին մէջ ալ թագաւորին
բանակի օգնականներն մին եւ եր-
կու օր քաղաքի քաղաքային պաշ-
տօնատարք.

Իւր որովհետեւ գիշերան ար-
պահոյն ամեն մարդ գեւա կը ճեմեն
կամ ամպարային թաղանթները կը զը-
նաին. Արեւոյ փուղայի գլխին տե-
ղի էր. եւ պատմաւոր կընային ան-
պատու հաւ մայրուն փառաբանք.

Պէտք է ըսել թէ արքանական
կառքերը բայց էին. Հապի քաւն մէջ-
քով շափ անցած էին զիւ. յանկարծ
հրաշմանոյ զարհուրելի պայթիւն մի
յանցի. որ Արեւոյ փուղային անկեղ-
ծան մայրէն կարճեալ էր. երկրորդ
եւ երրորդ պայթիւններ ալ լանջի.
զորս ուրիշ անգաղ պիտի կարճեալին
Հիւրէն եւ Զո. Ենիք փուղայներուն ան-
կեղծութեան.

Ուրիշ անգաղ պիտի մ'ալ. Արեւոյ
փուղային ծայրի քաւն գլխին յանկար-
ծեալով՝ երրորդ իր լանջեալ հրաշ-
մալ պարպելով վերայ էր. քանի մ'ա-
տկանութեան զինուորք վերայ հա-
նելով. զարկին ուղանցեցին աստիճա-

նակաւ. Միւս անգաղ պիտի ալ ե-
րկուք բաւեալեցան.

Թագաւորն ու թագուհին բնա-
վերջ չառին. միայն իրենց կառքին
ձիւրքն մին լորս հինգ անգէն գար-
նաւ լինելով պալատին փախը հա-
տած ժամանակ մեռաւ.

Հրաշք մ'է արդարեւ որ թա-
գաւորն ու թագուհին արդեւ քանի
մի կարճ իրենց վերայ արձակեալ
բաղնիսիւ կրակներէ անկեղծութեան
պիտի գիտնային արանի վերայ 12 դը-
նակի նշան կը անտուէ. Արեւոյ փու-
ղային մէջ 14 կամ 15 դնակ. որս
անհնգ արտաբերուն մէջ թագաւորն
ունենալ ալ խոստութեանն ներս թա-
փանցած. Գաղղիոյ մէջ եւ Ամեն
փուղայներուն անկեղծութեան ալ հինգ
վեց դնակի ծակի կան. Կերեւի
թէ փարձել անգաղ պիտի ձեռք գո-
ւալով չլին կրցած պէնքն ուղղել.

Առաջին պայթիւնէն թագաւորն
կը արագորէնութեանը չկարճեցաւ.
մէկէն արքի վերայ ելաւ արդեւ զի
կը մարմնով թագաւորին պատառա-
րէ.

Արեւոյ փուղային ծայրն ապա-
ն ուսած անգաղ պիտի լիտան արքային
մօտ մարդ մ'էր. աղքատին կրպո-
րանք եւ անշուն դէմքով. Գործա-
ւած գէնքը լանջեալ հրաշման մ'էր
բաղնիսիւ գնաւանդաւ լի.

Վերջին գրուն իսկ մի խոսք մար-
դիկ կեցան Արեւոյ փուղային մէջ. եւ
այս առաւ օր թագաւորն ալ անձնա-
պահագետի մի հետ հին գաղով հրա-
ղէններուն դարձած փառանքը զինեց.
եւ գնեցին զնաւակներէ ծակի կամ
տուէն լի. թանկաց անոնց հետ եր-
կուքին իրաւակցեցաւ.

Արեւոյ կերեւի ինչ քան ձեզ
թէ ցատտն ընդհանուր է. եւ կը-
նաւ փառաւորութեան յայտնել թէ այս
անգաղ կարճեց ասալ եւ թէ Մատ-
րիտ մէջ 200 Ամենեան կար. Կիսն
20000 կայ.

Կը հաւատան թէ բանում ան-
րագործաց խոստովանութեաններէն
հաւցեալ է. որ խոսք մի մարդիկ
թէ եւ աստիճանի. փարպի հաւա-
րակալանաց զորսմը քաղաքաւոր-
ութեանը Մատրիտ մէջ նորաղ եր-
դիտաւորութեան անկեղծ.

Թագաւորին մեռնելէ հետեւ.
բարեւ քաղաքային նշանաւոր ժող-
ովը պիտի շարժէին. այլ եւ այլ անոյ
հրաշման անկեղծութեան. եւ պատերա-
կայութեան.

Այս խոստովանութեանց վերայ
այոթ քաւաւորն չափ մարդիկ բո-
ւաւ երկր յանարակցեցան ու

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 29 յուլիս իրիկուն.
Կը փառաւորութեան յաղաւթ լի-
նը իրաւ մեծ է. 87.10 գին ունի.

ՊԱՅՄԱՆ Բ

Կաւար գաղափարաց հանգու-
նաւոր իմաւորութեան վրայ է.
Կաղաքային միապետական
կամ որ եւ ինչ գրով ինչ իմաւոր
համարակից պիտի ուղղուի. Կ. Պո-
լիս. Վիկիլի խան. Մատիոյ պատմա-
նակ.
Ծանոթ. ծախքը չկարգաւ նա-
խի չլինուի.

եւ արդեւ քանի մի պատմին ասա-
րագրում է. (Կընաւ թէ ազուած
3.11.2 երկիրներն փախարեն 35-40
երկիրներ աստագրում է բոլոր եւ-
րոպայի մէջ.)

Պէրլին 29 յուլիս իրիկուն.
Գաղղիական փառաւորութեանը զը-
րէթէ միտակ զիւրմանի մէջ արուած
աստագրութեանը զոյնեցաւ.

Հոսմ 29 յուլիս.
Կը ծանուցուի թէ միտ օրերս Պա-
պին ընդհանրական կընդունի մի պիտի
հաստատուի յայտարարելով թէ հա-
կահաւանական կոթողիկոսին իսկողա-
րածեալ է. եւ երկրորդին աւաղ բա-
նաւորութեւ.

Բեզարաւի 29 յուլիս.
Երազային արաւոյ լիտան հա-
մեմաւ. Արեւոյ փուղային օրու-
աւ ճին Պէրլին պիտի համարի բաղ-
մով իւր ուղեկցուի.

Վիկենա 29 յուլիս.
Գաղղիոյ փառաւորութեանը Կերմա-
նի մէջ աստագրում աստագրութեանն
սեւալին գումարի կը համարի.
Ճիւղային Պաղպաղի մէջ անապիւր-
եաւ. Պէրլին արաւոյ մէջ ալ Պա-
լիսի թագաւորին հետ պիտի ան-
տեղին.

Մատրիտ 29 յուլիս.
Իրաւ յայտնաց ժողով մի դաւա-
րեցաւ քաղաքի մէջ. եւ ուրիշ իրեն-
դիւրներ կամ հեւապիւրական ծախքով
անկեղծութեանը գրաւուի մի հաստա-
տելոյ ինչ լանջ վերայ կը խորհի. Գը-
նաւան համար թագաւորն այս քաղաք-
իւն մէջ են.

Հոսմ 29 յուլիս.
Ճաղ յարեւելիս արաւոյ Կիւ-
միկի ծախքով հաղաւթանութեանը
զաղքեցան.

Կաթիլի հարկը լանջեալ ընդ-
հանրական կընդունի մի կ'արաւոր լի-
մէ ի ժամ.

Թէհրան 26 յուլիս.
Կեմ-Իրազային երկու պաշտո-
նիկն եւ Կաթիլ-Իւր-Մի լինի (Պէ-
քում խանի) հետ իւր գնաց Ծախքի
քով. Կը կարծուի թէ այս ազու-
թեան նշանակին՝ առաջադրուել նոր
քաղաքային լիտաներն ու աշխատա-
լիւնները վե՛հ Ծախքի փառաւորե-
աւ.

Լիւնայ 29 յուլիս իրիկուն.
Տանն միլիոն լիւրայի Թանախան
Գանձաւ պատմելն օգտու. ճին եւ շին
պիտի համարեն 85.50. երկը քառա-
կարդի (տըր) վերայ պը. երկը. չորս
եւ հինգ տարեկն պիտի վճարին. որով
չաճը հարկերն 9.85 կ'ազուի. Այս
պատմելը կընան Թան. Թանախանի հետ
փառաւորութեան 55 անգաղային լիւրայի
հաղաւթ.

Վիկենա 30 յուլիս.
Կը կարծուի թէ կաղաւթին ալ
ներկայ պիտի գնաւի երեք կայսե-
րաց անապիւրութեանն ի Պէրլին.

Հասնելով անմիջապես մարզի կրկնաշին
ուր եղելու թիւեր քննուելով կ'աւարտուի

